

HOTĂRÂREA nr.1-436/2025
privind avizarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative
(sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și al
procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de
corupție) (inițiativa legislativă nr.403 din 10.12.2025)

23 decembrie 2025

municipiul Chișinău

Examinând în ședință publică proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și al procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de corupție*), audiind informația prezentată de către doamna Aliona Nesterov, Consiliul Superior al Procurorilor -

CONSTATĂ:

Pe rolul Consiliului Superior al Procurorilor se află, spre examinare și avizare a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (*sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și al procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de corupție*) (inițiativa legislativă nr.403 din 10.12.2025).

Potrivit notei de fundamentare a proiectului, scopul proiectului de lege constă în reglementarea modului de publicare a actelor normative emise de autoritățile de administrare a sistemului judecătoresc și al procuraturii. Necesitatea intervenției legislative este justificată prin existența unor ambiguități normative, inclusiv ca urmare a adresărilor formulate de Agenția Informațională de Stat „Moldpres” privind publicarea actelor cu caracter normativ ale Consiliului Superior al Procurorilor și ale Consiliului Superior al Magistraturii, precum și în baza analizei cadrului normativ existent, care a evidențiat anumite lacune în procedurile de publicare a actelor normative emise de aceste autorități. Totodată, se reține că legislația-cadru în materie, respectiv *Legea nr.173/1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale* și *Legea nr.92/2004 privind procedura publicării și republicării actelor normative și a rectificărilor operate în ele*, are un caracter depășit și necesită actualizare în concordanță cu realitățile actuale.

Modificările propuse sunt corelate cu obiectivele strategice ale statului în domeniul justiției, care vizează consolidarea transparenței, a integrității instituționale și a accesului publicului la informațiile oficiale din sectorul justiției și al procuraturii.

Complementar, inițiativa legislativă mai prevede prelungirea duratei deținerii calității de membru de drept al ministrului justiției în Consiliul Superior al Procurorilor până în anul 2028, precum și prelungirea termenului de evaluare externă - până la 31 august 2026, pentru subiecții prevăzuți la art.3 alin.(1) lit.g) și h) din *Legea nr.252/2025 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative*.

În raport cu aceste două propuneri, Consiliul formulează următoarele observații și argumente:

I. Cu privire la prelungirea calității de membru de drept al ministrului justiției în CSP până la 1 ianuarie 2028 –

propunerea din proiectul de Lege (IL nr.403): „Art V. - La art. VI, alineatul (20) lit. b) din Legea nr. 200/2023 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor) (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 291-295, art. 508), cu modificările ulterioare, cifrele „2026” se substituie cu cifrele „2028”.

În urma examinării proiectului de lege menționat, s-a constatat că acesta prevede modificarea Legii nr.200/2023 pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor¹), care, *inter alia*, a modificat Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, în partea ce vizează termenul-limită până la care ministrul justiției exercită calitatea de membru de drept al Consiliului Superior al Procurorilor. Astfel, în proiect, se propune substituirea datei de 1 ianuarie 2026 cu data de 1 ianuarie 2028. În esență, intervenția legislativă nu instituie atribuții noi și nu corectează o disfuncționalitate demonstrată a cadrului normativ, ci are ca obiect exclusiv prelungirea unei soluții tranzitorii care, prin natura sa, trebuia să producă efecte limitate în timp.

Analiza proiectului este realizată în contextul cadrului constituțional și legal privind independența procurorilor, precum și al rolului Consiliului Superior al Procurorilor în calitatea sa de organ de autoadministrare al procurorilor. În acest sens, Consiliul reține că statutul și componența consiliilor procurorilor au constituit în mod constant obiectul evaluărilor mecanismelor internaționale specializate, care au formulat recomandări explicate în vederea limitării sau excluderii participării reprezentanților puterii executive în asemenea structuri.

Astfel, Grupul de State împotriva Corupției (GRECO), în cel de-al 3-lea Raport interimar de conformare al Republicii Moldova (Runda a IV-a de evaluare)², a subliniat că asigurarea unor garanții reale de obiectivitate, imparțialitate și transparență în ceea ce privește componența și funcționarea Consiliului Superior al Procurorilor presupune, între altele, excluderea participării *ex officio* a ministrului justiției și a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii. Deși au fost inițiate amendamente legislative în acest sens, GRECO a constatat că recomandarea a fost implementată doar parțial, întrucât soluția normativă adoptată prin Legea nr.200/2023 a menținut, cu titlu tranzitoriu, calitatea de membru de drept a ministrului justiției până la data de 1 ianuarie 2026 și calitatea de membru de drept a Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii nu a fost abordată / a rămas neschimbată. Totodată, GRECO a remarcat neconcordanțe ale componenței Consiliului cu standardele europene relevante privind rolul organelor de autoadministrare ale procurorilor (inclusiv în ceea ce privește evitarea implicării executivului și asigurarea unei ponderi adecvate a procurorilor în componență). În

¹ în Monitorul Oficial nr.291-295 din 04.08.2023

² <https://rm.coe.int/grecorc4-2024-13-final-eng-3rd-interim-republic-of-moldova-public/1680b29b9d>, §70, p.13

acest context, GRECO a apreciat că menținerea ministrului justiției ca membru ex officio, chiar și pentru o perioadă determinată, contravine finalității recomandării formulate și justifică menținerea statutului de implementare parțială.

În mod particular, GRECO a relevat că „natura de autoadministrare a Consiliului Superior al Procurorilor poate fi pusă sub semnul întrebării ca urmare a calității de membru *ex officio* a ministrului justiției și a președintelui Consiliului Superior al Magistraturii”, sugerând expres examinarea posibilității ca participarea acestora să fie lipsită de drept de vot. Această constatare reflectă preocuparea constantă a mecanismului de monitorizare privind riscul influenței puterii executive asupra deciziilor ce țin de cariera și răspunderea procurorilor, chiar și în absența unor ingerințe formale. Această sugestie este convergentă cu abordarea CCPE ([Opinia nr.18 \(2023\)](#)) privind limitarea membrilor ex officio și descurajarea executivului (§58–§59), ca standard minim de reducere a riscului de influență.

Deși recomandările GRECO nu constituie norme juridice în sens formal, acestea au un caracter prescriptiv în cadrul mecanismului de conformare al Consiliului European, fiind însoțite de obligația statului de a raporta măsurile întreprinse, de evaluări periodice ale nivelului de conformare și de concluzii publice privind implementarea (implementată, parțial implementată, neimplementată). Prin urmare, spre deosebire de opiniile consultative ale unor organisme cu rol predominant doctrinar sau de orientare (soft-law), recomandările GRECO produc efecte instituționale directe în planul monitorizării și al credibilității reformelor, inclusiv în dialogul cu partenerii externi.

La rândul său, Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE), în [Opinia nr.18 \(2023\)](#)³ privind consiliile procurorilor ca organisme-cheie ale autonomiei de conducere a procurorilor, a relevat că participarea oficialilor din cadrul puterii executive în astfel de consilii ar trebui descurajată, întrucât aceasta poate genera îndoieli cu privire la independența organului respectiv. CCPE a subliniat importanța nu doar a independenței funcționale, ci și a aparenței de independență, ca element esențial pentru menținerea încrederii publice în sistemul procuraturii.

În același context, este relevantă și analiza realizată în [Documentul tehnic](#) (2021) elaborat de experți ai Consiliului European⁴, care, făcând trimitere la jurisprudența și pozițiile Comisiei de la Veneția, a reținut că, deși nu există un standard european strict care să interzică, în mod absolut, participarea ministrului justiției în consiliile procurorilor, o asemenea participare trebuie evaluată din perspectiva oportunității și a valorii sale funcționale. Din această perspectivă, documentul constată că ministrul justiției nu exercită funcții în raport cu activitatea procurorilor, iar prezența sa în Consiliul Superior al Procurorilor este dificil de justificat, fiind susceptibilă să creeze percepția subordonării procuraturii față de puterea executivă. În lipsa unor argumente convingătoare care să justifice un tratament diferit, standardele promovate constant de Comisia de la Veneția, care se opune prezenței miniștrilor justiției în consiliile judiciare, sunt pe deplin aplicabile și în cazul consiliilor procurorilor.

De asemenea, Comisia de la Veneția, împreună cu OSCE/ODIHR și Direcția

³ <https://rm.coe.int/ccpe-opinion-no-18-2023-romanian/1680ae208f>, §58, p.11

⁴ „Revizuirea componenței și funcționalității consiliului superior al procurorilor din republica moldova”, experți - James Hamilton și Mjriana Visentin

Generală Drepturile Omului a Consiliului Europei⁵, a remarcat încă din 2015 că natura de autoadministrare a Consiliului Superior al Procurorilor poate fi pusă sub semnul întrebării ca urmare a participării *ex officio* a ministrului justiției. Această constatare a fost menținută și în opiniile ulterioare ale Comisiei de la Veneția, care au consemnat în mod expres recomandarea GRECO privind abolirea acestei participări ca reper relevant pentru armonizarea cadrului normativ național cu standardele europene.

În acest context, Consiliul consideră relevant de menționat că argumente similare au fost reținute chiar în nota de fundamentare⁶ care a stat la baza adoptării *Legii nr.200/2023*, prin care a fost limitată durata deținerii calității de membru de drept al ministrului justiției în Consiliu. Respectiva inițiativă legislativă, elaborată de Ministerul Justiției, a avut la bază raționamentul potrivit căruia prezența ministrului justiției în cadrul Consiliului poate crea percepția subordonării procuraturii față de puterea executivă și poate afecta compatibilitatea cu principiile independenței și autonomiei instituționale a procurorilor. Din această perspectivă, propunerea actuală de extindere a termenului până la data de 1 ianuarie 2028 apare ca fiind dificil de conciliat cu argumentele invocate anterior chiar de autorul inițiativei legislative. Această inconsecvență afectează coerența politicii legislative în domeniul justiției și compromite previzibilitatea reglementării, cu atât mai mult cu cât se intervine asupra unei soluții prezentate inițial drept tranzitorie.

În același registru al monitorizărilor internaționale aplicabile reformei anticorupție și guvernanței procuraturii, Consiliul reține constatările formulate în raportul de bază (Baseline Assessment 2023) și a raportului de follow-up (2024) din Planul de acțiuni Anticorupție de la Istanbul ([OECD/ACN](#)), potrivit cărora, la momentul evaluării pentru perioada 2023–2024, Ministrul Justiției figura în continuare ca membru *ex officio* al Consiliului Superior al Procurorilor, alături de Președintele Consiliului Superior al Magistraturii. Totodată, raportul consemnează că începând cu 1 ianuarie 2026 Ministrul Justiției nu va mai fi membru permanent al CSP, iar această schimbare ar conduce la creșterea ponderii reprezentanților procurorilor în componența Consiliului (*Benchmark 7.4.2.*). Prin urmare, intervenția propusă prin inițiativa legislativă nr. 403/2025, limitată la prelungirea termenului până la 1 ianuarie 2028, apare ca neconvergentă cu așteptările reținute în monitorizarea OECD/ACN pentru perioada 2023–2024, care tratează ieșirea Ministrului Justiției din CSP (de la 1 ianuarie 2026) ca pe un reper relevant al consolidării guvernanței procuraturii.

Consiliul constată că, deși proiectul de lege nu introduce noi competențe pentru ministrul justiției, ci vizează exclusiv prelungirea în timp a unei soluții normative existente, o asemenea intervenție riscă să perpetueze o situație constant criticată la nivel internațional. Menținerea sau extinderea calității de membru de drept al ministrului justiției este susceptibilă să continue să genereze percepții privind influența sau necesitatea controlului puterii executive asupra organului de autoadministrare a procurorilor sau a sistemului Procuraturii, aspect contrar tendințelor europene. În consecință, este afectată nu doar independența funcțională

⁵ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL\(2015\)010-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL(2015)010-e) § 131

⁶ <https://parlament.md/preview?id=ba7f0a9f-f9a9-4067-8fd2-b102841d173d&url=https://ep-sp.parlament.md/materials/638181934648605836/Documents/20230427120334.PDF&method=GetDocumentContent>

Consiliului, ci și cea a sistemului Procuraturii, element esențial pentru încrederea publică și pentru credibilitatea guvernărilor procuraturii. Conform standardelor, percepția publică privind autonomia procuraturii constituie un element esențial al statului de drept, iar participarea reprezentanților puterii executive în organele de autoadministrare poate eroda încrederea publicului, chiar și în lipsa unor influențe efective.

Consiliul observă, de asemenea, că soluția normativă introdusă prin *Legea nr.200/2023* a fost concepută ca una tranzitorie, menită să permită adaptarea graduală a cadrului instituțional la standardele europene. Prolungirea succesivă a termenului-limită riscă să transforme o soluție temporară într-una de facto permanentă, contrar rațiunii inițiale a reglementării și cu impact asupra previzibilității și coerenței procesului legislativ. Or, chiar logica dispozițiilor tranzitorii⁷ este aceea de a regla trecerea de la un regim la altul, iar perpetuarea repetată a „tranzitivității” goleşte de conținut norma și creează instabilitate normativă, contrar exigențelor privind calitatea actului normativ.

Din perspectiva tehnicii legislative, Consiliul reține că *Legea nr. 100/2017* impune standarde de calitate a reglementării (claritate, accesibilitate și previzibilitate), iar nota de fundamentare trebuie să justifice necesitatea intervenției, scopul acesteia și să ofere o argumentare suficientă pentru opțiunea aleasă. În absența unei justificări robuste și verificabile pentru prelungirea termenului, intervenția legislativă riscă să fie percepută ca una conjuncturală și incoerentă cu raționamentul normativ anterior (2023), ceea ce contravine cerinței de stabilitate și coerență a cadrului normativ.

Consiliul reține, totodată, că modificarea propusă intervine într-un context în care Republica Moldova și-a asumat angajamente clare în procesul de aderare la Uniunea Europeană, cu precădere în cadrul Clusterului 1 „Valori fundamentale” (capitolele 23 „Judiciary and Fundamental Rights” și 24 „Justice, Freedom and Security”), care presupun consolidarea independenței justiției și a procuraturii, inclusiv sub aspectul arhitecturii instituționale a organelor de autoadministrare. În același sens, Consiliul subliniază că, în contextul pregătirii pentru screening și, ulterior, în cadrul screeningului bilateral aferent Capitolului 23 „Judiciary and Fundamental Rights”, au fost prezentate partenerilor europeni informații privind componența Consiliului Superior al Procurorilor, inclusiv mențiunea expresă referitoare la încetarea mandatului de membru ex officio al Ministrului Justiției începând cu 01.01.2026, ca element de aliniere la recomandările GRECO și la standardele europene privind reducerea influenței (sau aparenței de influență) a executivului asupra organelor de autoadministrare. În aceste condiții, revizuirea ulterioară a termenului (prin extinderea până la 01.01.2028) riscă să afecteze coerența mesajului instituțional prezentat în cadrul dialogului de aderare și să diminueze previzibilitatea angajamentelor asumate în raport cu mecanismele de

⁷ Articolul 48 din *Legea nr. 100/2017* cu privire la actele normative – Dispozițiile tranzitorii

(1) Dispozițiile tranzitorii ale actului normativ cuprind măsurile ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ.

(2) Dispozițiile tranzitorii trebuie să asigure, pe o perioadă determinată, corelarea noilor reglementări cu cele ale actelor normative preexistente, menținerea temporară a unor situații juridice născute în temeiul vechilor reglementări și, după caz, să asigure modificarea altor acte normative.

(3) În dispozițiile tranzitorii se indică, după caz, perioada de tranziție necesară implementării dispozițiilor actului normativ și perioada necesară pentru aducerea legislației în conformitate cu noile norme juridice.

monitorizare și evaluare. Totodată, aceste angajamente sunt operaționalizate prin Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025–2029 (PNA), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306 din 28 mai 2025 și actualizat anual, care include acțiuni specifice privind implementarea și monitorizarea recomandărilor GRECO (Runda a V-a), inclusiv Acțiunea 284 (Anexa B, Capitolul 24) și Acțiunea 36 (Capitolul 23), ce instituie mecanismul de continuare a implementării, inclusiv în eventualitatea formulării unor recomandări repetate. Prin urmare, orice ajustare legislativă ce vizează structura organelor de autoadministrare trebuie să fie nu doar formal compatibilă cu standardele europene, ci și coerentă cu direcția generală a reformelor asumate la nivel strategic, iar procesul de screening pe clustere și evaluările periodice ale Comisiei Europene amplifică, în mod particular, necesitatea unui cadru normativ stabil, previzibil și aliniat recomandărilor GRECO/CCPE, inclusiv în ceea ce privește guvernanta instituțiilor din justiție și garanțiile de independență..

Consiliul apreciază critic argumentele expuse în nota de fundamentare, potrivit căroră extinderea temporară a calității de membru de drept al ministrului justiției ar fi necesară pentru asigurarea continuității procesului de reformă a procuraturii, inclusiv în contextul desfășurării evaluărilor externe și al implementării recomandărilor internaționale. Totodată, Consiliul subliniază că rolul său constituțional și legal este acela de organ de autoadministrare al procurorilor, iar consolidarea reformelor instituționale nu poate fi condiționată de prezența unui reprezentant al puterii executive în componența sa, fără a afecta însăși esența autonomiei instituționale. Mai mult, dacă obiectivul urmărit este coordonarea interinstituțională, aceasta poate fi realizată prin mecanisme alternative (consultări instituționale, grupuri de lucru, protocoale de cooperare), fără includerea executivului în structura organului de autoadministrare.

În acest sens, Consiliul constată că riscul invocat al apariției unui pretins „*vid instituțional*” în eventualitatea încetării calității de membru de drept al ministrului justiției la termenul prevăzut de lege nu este demonstrat în mod obiectiv. Cadrul normativ în vigoare nu conferă ministrului justiției atribuții operaționale sau decizionale indispensabile funcționării Consiliului, iar cooperarea interinstituțională dintre Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Procurorilor poate fi realizată prin mecanisme legale alternative, fără a afecta autonomia organului de autoadministrare. În mod similar, desfășurarea proceselor de evaluare externă nu constituie, prin sine, un argument suficient pentru menținerea sau extinderea participării puterii executive în structurile de guvernanță ale procuraturii, standardele europene accentuând, dimpotrivă, necesitatea consolidării independenței instituționale în astfel de contexte sensibile.

Consiliul reține, de asemenea, că referirile din nota de fundamentare la necesitatea unei coordonări sporite între Ministerul Justiției și Consiliu nu pot fi interpretate ca o justificare pentru menținerea calității de membru *ex officio* al ministrului justiției. Recomandările formulate de GRECO au vizat în mod expres eliminarea participării reprezentanților puterii executive din componența Consiliului, tocmai pentru a asigura obiectivitatea, imparțialitatea și caracterul său de organ de autoadministrare. Cooperarea interinstituțională și exercitarea controlului democratic asupra activității procuraturii pot fi realizate prin instrumente instituționale distincte, fără a implica participarea directă a Guvernului în structura

Consiliului.

În această cheie, Consiliul subliniază repetat contradicția normativ-argumentativă: aceeași autoritate care, în 2023, a justificat necesitatea revizuirii componenței CSP (inclusiv excluderea ex officio atât a Ministrului Justiției, cât și a Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii), inclusiv prin raportare la evoluțiile constituționale privind eliminarea membrilor ex officio din componența CSM⁸, susține în 2025 menținerea/extensionarea aceleiași soluții, fără a demonstra o schimbare obiectivă a circumstanțelor care să facă indispensabilă derogarea de la standardul de independență recomandat. Propunerea actuală de prelungire a termenului tranzitoriu pentru ministrul justiției până la 1 ianuarie 2028 nu este însoțită de o motivare care să explice de ce raționamentele și finalitățile declarate în 2023 nu mai subzistă, ceea ce afectează coerența intervenției legislative și sporește riscul transformării unei soluții tranzitorii într-una de facto permanentă.

În lumina celor expuse, Consiliul apreciază că argumentele prezentate în nota de fundamentare nu justifică în mod suficient și verificabil prelungirea termenului de deținere a calității de membru de drept al ministrului justiției în Consiliul Superior al Procurorilor până la 1 ianuarie 2028. În consecință, Consiliul solicită revizuirea proiectului de lege prin **excluderea** intervenției ce vizează substituirea cifrelor „2026” cu „2028”, cu menținerea termenului stabilit prin Legea nr. 200/2023.

Subsidiar, în măsura în care legiuitorul consideră necesară consolidarea cooperării interinstituționale în perioada de reformă, Consiliul subliniază că aceasta poate fi asigurată prin mecanisme alternative (consultări instituționale periodice, grupuri de lucru, protocoale de cooperare), fără includerea reprezentantului puterii executive în componența organului de autoadministrare, astfel încât să fie păstrată arhitectura instituțională a Consiliului Superior al Procurorilor într-o manieră convergentă cu recomandările organismelor internaționale de monitorizare și cu standardele europene privind autonomia și independența organelor de autoadministrare ale procurorilor.

Cu 5 voturi „pro” și 5 voturi „contra”.

II. Cu privire la prelungirea termenului de evaluare externă - până la 31 august 2026, pentru subiecții prevăzuți la art.3 alin.(1) lit.g) și h) din Legea nr.252/2025 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative –

propunerea din proiectul de Lege (IL nr.403): „Art. VI. - Articolul 3 alineatul (1) din Legea nr. 252/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor și modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023,

⁸ NOTĂ INFORMATIVĂ la proiectul de lege (nr.116 din 26.04.2023) pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de selecție, evaluare și răspundere disciplinară a procurorilor): *Odată cu adoptarea de către Parlament a modificărilor constituționale în partea ce ține de reforma sistemului judiciar, art. 122 din Constituție a fost modificat, iar membrii ex officio au fost excluși din componența CSM. Dacă înainte de modificările constituționale, Procurorul General făcea parte de drept din componența CSM prin Legea nr. 120/2021 pentru modificarea Constituției Republicii Moldova acesta a fost exclus. În niciuna dintre țările analizate, Președintele CSM nu este membru al Consiliului Procurorilor. Și consultanții internaționali în documentul tehnic „Revizuirea componenței și funcționalității Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova” recomandă ca Președintele CSM să nu mai fie membru de drept al CSP.*

nr. 325-327, art. 581), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:
se completează cu litera a1) cu următorul cuprins:

„a¹) judecătorii din cadrul Colegiului specializat anticorupție al Judecătoriei Chișinău și candidații la funcția de judecător în cadrul acestui colegiu;”;

la literele g) și h) cuvintele „31 decembrie 2025” se substituie cu cuvintele „31 august 2026”.

Consiliul reafirmă sprijinul pentru reforma evaluării externe („vetting”), concepută ca un mecanism de verificare a integrității etice și financiare a judecătorilor și procurorilor, în vederea consolidării credibilității instituțiilor, a calității actului de justiție și a încrederii publice în sistem. În același timp, tocmai având în vedere importanța și sensibilitatea acestei intervenții extraordinare, orice ajustare a parametrilor săi – inclusiv a termenelor-limită – urmează a fi analizată riguros prin prisma impactului funcțional asupra sistemului judecătoresc și al procuraturii, a previzibilității și a stabilității instituționale, precum și a capacității reale de finalizare în termene rezonabile.

Cu referire la modificarea termenului-limită de verificare a unor subiecți ai evaluării externe a integrității de la data de 31 decembrie 2025 până la 31 august 2026, analiza proiectului indică faptul că raționamentul acestei extinderi poate fi înțeles în contextul ajustării termenelor aferente procesului de evaluare externă („vetting”) și al necesității de a asigura predictibilitate și continuitate procedurală. Totodată, prelungirea termenului, în forma propusă, nu este de natură să remedieze problemele deja constatate în implementare, iar efectul său principal riscă să fie prelungirea duratei procesului fără intervenții corective corespunzătoare, fiind reliefate următoarele aspecte.

La etapa inițială de conceptualizare și lansare a mecanismului de evaluare externă a procurorilor și judecătorilor, autoritățile au prezentat acest exercițiu drept un proces excepțional, temporar, orientat spre o „curățare” rapidă a sistemelor judecătorești și procuraturii. S-a accentuat caracterul său unic și necesitatea finalizării într-un termen restrâns, pentru a evita afectarea stabilității instituționale și a funcționalității autorităților din domeniul justiției.

Totodată, este necesar de reamintit (inclusiv pentru a pune în balanță riscurile prelungirii) care a fost logica legiuitorului și arhitectura inițială a reformei pre-vetting/vetting. [Conceptul](#) privind evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor stabilește expres că procesul de vetting urma să fie constituit din 3 etape consecutive:

1. *Procesul de evaluare a candidaților la funcția de membri ai Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), a Consiliului Superior al Procurorilor (CSP) și a colegiilor din cadrul organelor de auto-administrare (colegiile disciplinare, colegiile de selecție și carieră, și colegiile de evaluare a performanțelor, atât din cadrul sistemului judecătoresc, cât și din cadrul procuraturii) – așa numitul proces de ”pre-vetting”.*

2. *Procesul de reformare al Curții Supreme de Justiție (CSJ) și de evaluare a judecătorilor și candidaților pentru funcția de judecător al CSJ.*

3. *Procesul de evaluare extins al judecătorilor și procurorilor (divizat în 2 sub-faze: a) evaluarea judecătorilor și procurorilor din funcțiile și instituțiile cheie, b) evaluarea celorlalți judecători și procurori din instituțiile de drept.*

Această construcție normativă a avut o rațiune clară: evaluarea extraordinară a organelor de autoadministrare și a colegiilor din subordine era gândită ca o condiție-cheie pentru ca, ulterior, aceste structuri interne (deja legitime și funcționale) să poată asigura continuarea proceselor de selecție/evaluare (inclusiv verificări de integritate etică și financiară) în regim ordinar, iar vettingul să rămână un exercițiu excepțional, limitat în timp.

În același registru, chiar în proiectarea cadrului legal, în speță Legea nr.252/2023, s-a consacrat ideea că evaluarea este un exercițiu „excepțional, unic și limitat în timp”⁹.

Prin urmare, prelungirea succesivă a termenelor, în absența unor condiționalități clare care să asigure accelerarea procesului, riscă să îndepărteze mecanismul de la finalitatea sa inițială și să îi confere un caracter de durată, cu impact semnificativ asupra organizării și funcționării sistemului procuraturii.

Această concluzie este susținută și de datele statistice care reflectă ritmul lent al exercițiului de evaluare, precum faptul că, la data de 17 mai 2024, au fost transmiși spre evaluare 67 de procurori din cadrul Procuraturii Anticorupție. Ulterior, la 7 mai 2025, au fost transmiși spre evaluare alți 78 de procurori din Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, precum și 12 procurori din Procuratura Generală. În total, **167 de procurori au fost înaintați spre evaluare externă**. Din acest număr, după notificare, din sistem au plecat 25 de procurori. Urmează a fi evidențiat și faptul că încă **93 de procurori sunt conducători ai procuraturilor teritoriale**, la fel, sunt subiecți vetting, informația în privința acestora ar urma să fie transmisă Comisiei de evaluare. Cu toate acestea, până în prezent, CSP s-a expus asupra a 16 rapoarte recepționate de la Comisiile de evaluare externă. Acest rezultat indică existența unor constrângeri în capacitatea de procesare și o durată extinsă a procedurilor de evaluare, aspecte care influențează desfășurarea procesului și care se îndepărtează de obiectivul inițial al finalizării acestuia într-un termen cât mai scurt.

În aceste condiții, prelungirea termenului de evaluare externă nu mai apare ca o măsură punctuală, determinată de factori excepționali, ci poate conduce, în timp, la extinderea duratei de aplicare a mecanismului peste caracterul său inițial temporar.

Situația este amplificată, în prezent, de deficitul semnificativ de resurse umane din sistemul Procuraturii. Potrivit informațiilor disponibile la 27.11.2025, sunt vacante în total 128 de funcții, dintre care 51 funcții de execuție și 77 funcții de conducere, aspect care afectează capacitatea instituțională de a asigura continuitatea și eficiența activității (*a se vedea tabelul de mai jos*).

Structura	Execuție – funcții vacante	Conducere – funcții vacante
Procuraturi teritoriale	7	60
Procuratura Generală (PG)	11	10
Procuratura Anticorupție (PA)	19	1
PCCOCS	14	6
Total	51	77

⁹ **Articolul 2.** Scopul și principiile evaluării

(1) Evaluarea reprezintă un exercițiu excepțional, unic și limitat în timp, efectuat pentru verificarea integrității subiecților prevăzuți la art. 3 alin. (1).

Persoanele care urmează să candideze pentru aceste funcții vor deveni, la rândul lor, subiecți ai evaluării externe a integrității. Prin urmare, pe lângă cei 167 procurori aflați deja în procedura de evaluare externă, cel puțin **încă aproximativ 80 de potențiali candidați pentru funcții de conducere (procuraturi specializate, teritoriale și subdiviziuni PG) și de execuție în procuraturile specializate** vor deveni, la rândul lor, subiecți ai evaluării. Or, conform arhitecturii Legii nr. 252/2023, după desfășurarea concursurilor pentru funcțiile respective, candidații sunt transmiși spre evaluare externă și vor putea fi numiți în funcție doar ulterior promovării evaluării.

Încă un exercițiu matematic de impact: din cei 167 de procurori aflați în evaluare, până în prezent Consiliul a recepționat și examinat doar 16 cazuri, ceea ce reprezintă circa 9,6% din volumul inițial. Raportat la faptul că, de mai bine de doi ani, funcțiile de conducere sunt acoperite preponderent prin interimate, acest indicator reflectă o capacitate de finalizare redusă. În termeni estimativi, dacă se menține aceeași dinamică (16 cazuri în aproximativ 2 ani), rezultă un ritm de aproximativ 8 cazuri/an. Chiar admisă o creștere moderată a ritmului, aceste estimări arată că simpla prelungire a termenului-limită până la 31 august 2026 nu oferă, în sine, garanții de eficiență și nu răspunde exigențelor de previzibilitate și stabilitate instituțională. Dimpotrivă, prelungirea, în lipsa unor condiționalități și a unor instrumente clare de accelerare, riscă să consolideze o practică de extindere succesivă a termenelor, cu efect de perpetuare a mecanismului.

În plus, realitatea administrativă a sistemului procuraturii indică efecte colaterale directe: interimatele presupun exercitarea concomitentă a două funcții – cea de bază (de execuție) și cea de conducere prin interimat – ceea ce generează suprasolicitare, reduce capacitatea de management și afectează calitatea actului de conducere. Totodată, blocajul pe funcțiile de conducere se răsfrânge direct asupra ocupării funcțiilor de execuție: din totalul de 51 funcții vacante de execuție, doar 18 (7 în procuraturile teritoriale și 11 în Procuratura Generală) pot fi ocupate, după concurs, fără declanșarea mecanismului de evaluare externă pentru candidați. Prin urmare, pentru celelalte 33 funcții vacante de execuție, evaluarea externă devine, în fapt, o etapă prealabilă ocupării postului, ceea ce prelungește durata încadrării, menține posturile neacoperite și accentuează deficitul de personal. În aceeași logică, această întârziere afectează direct încadrarea în sistem a candidaților care, potrivit obligațiilor legale, trebuie integrați în circuitul profesional - absolvenții Institutului Național al Justiției: la moment, **68 de absolvenți** figurează în așteptare în *Registrul candidaților pentru suplinirea funcțiilor vacante de procuror*, la care se adaugă candidații cu vechime în muncă (36 cu vechime de 5 ani și 56 cu vechime de 10 ani), ceea ce se traduce în încărcarea suplimentară a procurorilor activi, întârzieri în managementul intern și un ritm redus de completare a schemelor de personal.

În această conjunctură, devine relevantă o „relectură” a scopului inițial urmărit de legiuitor prin pre-vetting/vetting: vetuirea membrilor organelor de autoadministrare și a colegiilor din subordine a fost gândită ca un „punct de pivot” al reformei, astfel încât structurile interne – odată reconfigurate/fortificate – să poată continua evaluarea procurorilor și gestionarea carierei pe baze mai riguroase, inclusiv sub aspect etic și financiar. Conceptul indică, în mod direct, prioritizarea evaluării candidaților la colegiile CSM/CSP și logica fortificării colegiilor, astfel

încât aceste organe interne să devină „fortificate și capacitate cu instrumentele corespunzătoare”¹⁰ în selectarea și evaluarea subiecților.

Or, actualmente, această premisă este, în esență, realizată: majoritatea membrilor CSP au fost supuși evaluării externe, iar Colegiul de selecție și evaluare a procurorilor (CSEP) activează în componență deplină și este antrenat plenar în evaluarea procurorilor (Regulamentul de activitate a fost aprobat la 09.10.2025). CSEP a inițiat procedura, prin notificare, a **90 de procurori**.

Suplimentar, urmează a fi reamintit că în Legea nr. 252/2023, inclusiv ulterior prin prelungirea termenului până în decembrie 2025, au fost avute în vedere expres categorii de candidați/câștigători ai concursurilor, cum ar fi: g) candidații care, până la 31 decembrie 2025, câștigă concursurile pentru ocuparea funcțiilor indicate la lit. b) și e); h) cel mult doi candidați la funcțiile indicate la lit. a), c) și d) care au acumulat cel mai mare punctaj în concursurile desfășurate până la 31 decembrie 2025.

În conjunctura actuală, în care Colegiul și Consiliul funcționează în componență deplină, iar membrii acestora au promovat evaluarea externă a integrității etice și financiare, prelungirea propusă a termenului până la 31 august 2026 nu reprezintă o soluție, ci contravine rațiunii normative a conceptului de vetting, consacrat ca intervenție excepțională și temporară. Mai mult, în condițiile în care Colegiul de selecție și evaluare a procurorilor activează în regim plenar și desfășoară procedurile de evaluare a performanțelor procurorilor, inclusiv prin prisma criteriilor de integritate etică și financiară, extinderea succesivă a termenelor evaluării externe riscă să perpetueze un regim excepțional dincolo de logica inițială a reformei, cu efecte negative asupra funcționalității sistemului procuraturii.

Fără a diminua relevanța și finalitatea reformei, modificarea punctuală propusă – substituirea termenului-limită de la 31 decembrie 2025 la 31 august 2026 pentru categoriile prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. g) și h) – necesită a fi examinată distinct prin prisma impactului asupra funcționalității sistemului, stabilității instituționale și caracterului previzibil al proceselor de carieră. Astfel, oportunitatea prelungirii termenului urmează a fi cântărită nu doar prin logica continuității procedurale, ci și prin efectele concrete asupra capacității instituțiilor de a ocupa funcțiile vacante, de a reduce interimalele și de a asigura gestionarea ordinară a carierei, inclusiv în raport cu mecanismele interne deja funcționale, cu atât mai mult cu cât standardele de analiză recomandă¹¹, pe cât posibil, preferarea mecanismelor ordinare atunci când acestea sunt independente, operaționale și efective.

¹⁰ „Cu privire la categoriile de subiecți din sub-faza a 2-a (Judecătoria Chișinău, judecătorii care solicită promovarea în funcții de conducere sau instanțele superioare, Procuratura Chișinău, procurorii care doresc promovarea în funcțiile de conducere sau în procuraturile 6 7 superioare) - se analizează oportunitatea ca aceștia să fie evaluați extraordinar prin mecanismele interne evaluate, fortificate și capacitate cu instrumentele corespunzătoare, de către colegiile CSM/ CSP.” – din Conceptul privind evaluarea integrității judecătorilor și procurorilor

¹¹ [Opinia ODIHR \(OSCE\)](#) asupra Legii Republicii Moldova privind evaluarea externă a judecătorilor și procurorilor din 17 august 2023 (astfel cum a fost modificată ultima dată în septembrie 2024), § 26 corelată cu §25:

„ODIHR recomandă legiuitorului să verifice dacă sfera personală prevăzută pentru această evaluare externă ad-hoc (în special privind candidații la funcții care pot deveni vacante ca efect al evaluării) rămâne strict necesară și proporțională. În acest context, ODIHR notează că, deși CSM și CSP au competența de a adopta deciziile finale, se poate pune problema de ce mecanismele

În aceste circumstanțe, Consiliul propune regândirea intervenției legislative prin valorificarea mecanismelor deja funcționale în cadrul CSP/CSEP, astfel încât candidații declarați câștigători ai concursurilor (în sensul art. 3 alin. (1) lit. g) și h) din proiectul de lege) după 31 decembrie 2025 să fie supuși verificărilor efective de integritate (etică și financiară) în cadrul procedurilor ordinare, gestionate de Colegiu și validate de CSP, iar evaluarea externă să rămână un exercițiu punctual și limitat în timp, conform rațiunii inițiale a vetting-ului.

Cu 5 voturi „pro” și 5 voturi „contra”.

În ceea ce privește celelalte propuneri/amendamente din inițiativa legislativă nr. 403 din 10.12.2025, Consiliul Superior al Procurorilor, cu votul unanim al membrilor prezenți (10 voturi „pro”), își exprimă susținerea.

Având în vedere argumentele expuse, în temeiul prevederilor art.70 alin.(1) lit.u) art.77 din Legea nr.3/2016, Consiliul Superior al Procurorilor –

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A aviza de principiu proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*sporirea transparenței în administrarea sistemului judecătoresc și al procuraturii și consolidarea integrității judecătorilor care examinează cauze de corupție*) (inițiativa legislativă nr.403 din 10.12.2025), cu prezentarea propunerilor, pozițiilor și punctelor de vedere, astfel după cum a fost formulat în partea descriptivă a prezentei hotărâri.

2. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, directoriile *Hotărâri* și *Transparența*.

**Președintele Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru OBADĂ

ordinare (organele reformate de autoadministrare și structurile/consiliile de selecție/evaluare, alcătuite din membri care au trecut ei înșiși evaluarea externă) nu ar prelua evaluarea candidaților pentru posturile vacante. ODIHR reiterează principiul că mecanismele constituționale și ordinare ar trebui preferate în raport cu mecanismele extraordinare ad-hoc, atunci când sunt independente, operaționale și efective, sugerând ca selecția candidaților pentru posturile vacante să fie realizată de aceste mecanisme ordinare odată ce sunt pe deplin constituite și funcționale.”